

קונטרס

כַּמָּה נְעִים

יְדַבֵּר מְעַרְבוֹת, נְעִימוֹת, יְדִידוֹת, זִיו, חֵיוֹת,
דְּבָקוֹת הַבוֹרָא יִתְבַּרְךָ שְׁמוֹ, וְאִיךָ שֶׁכָּל בַּר
יִשְׂרָאֵל יְכוּל לְזַכּוֹת לְהַגִּיעַ לְכָל זֶה.

בְּנוֵי וּמִסֵּד עַל־פִּי דְבָרֵי

רַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אֹר הַגְּנוּז וְהַצָּפוֹן

בוֹצִינָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ

רַבִּי נַחֲמָן מִבְּרֶסְלַב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ

וְעַל־פִּי דְבָרֵי תַלְמִידוֹ, מוֹרְנוּ הַגָּאוֹן

הַקְּדוֹשׁ, אֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רֵז לֹא אָנִים לִיה

רַבִּי נֵתָן מִבְּרֶסְלַב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ

וּמִשְׁלַב בְּפֶסוּקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים וּמֵאַמְרֵי

חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מְגַמְרָא וּמְדַרְשִׁים וְזֶהר הַקְּדוֹשׁ

הוֹבָא לְדָפוּס עַל־יְדֵי

חֲסִידֵי בְּרֶסְלַב

עִיה"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹכֵב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר: הַנְּעִימוֹת הַכִּי
גְּדוּלָהּ הִיא לְהִיּוֹת מִקְרָב אֶל הַצַּדִּיק
הָאֲמֵת, שְׂמַחֲדִיר בָּנוּ אֲמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ
יִתְבַרֵךְ. וְלָכֵן פֶּמָּה נָעִים לְהִיּוֹת מִקְרָב אֶל
הַצַּדִּיק, וְזֶה אֵין לְתֹאֵר וְאֵין לְשַׁעַר כָּלֵל,
וּמִי שֶׁטָּעַם פַּעַם כָּבָר אֶת טַעַם הַצַּדִּיק,
אֵף פַּעַם לֹא יוּכַל לַעֲזֹב אוֹתוֹ, וְאִם הוּא
עוֹזֵב אוֹתוֹ, סִימָן שֶׁאֵף פַּעַם לֹא הָיָה
מִקְרָב אֶל הַצַּדִּיק.

(אמרי-מוהרא"ש, חלק ב', סימן תתקכד)

קוֹנְטֵרַס

כַּמָּה נְעִים

א.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! עֲלֵיכֶם לְהַחֲדִיר
בְּעֵצְמֹכֶם, שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִמְצָא וְאֵין בְּלִעְדּוֹ
נִמְצָא, וּכְכֹל שֶׁתַּחֲדִירוּ בְּעֵצְמֹכֶם, שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא נִמְצָא פֹה אִתָּנוּ, עִמָּנוּ וְאֶצְלָנוּ, עַל-יְדֵי-זֶה
נִזְכָּה לְצֵאת מֵהַגָּלוּת. רַבְּנוּ ז"ל אוֹמֵר (לְקוּטֵי-
מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ז'): עֲקַר הַגָּלוּת זֶה מִחַמַּת
חֲסָרוֹן אֲמוּנָה; כְּשִׂיהוּדֵי מַכְנִיס בְּעֵצְמוֹ אֲמוּנָה
פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְיוֹדֵעַ וְעֵד, אֲשֶׁר הוּא יִתְבָּרֵךְ
מִנְהִיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּהַשְׁגָּחַת פְּרָטִית, וְדָבָר גָּדוֹל
וְדָבָר קָטָן אֵינוֹ נֶעֱשֶׂה מֵעֵצְמוֹ, אֶלָּא בְּהַשְׁגָּחַת
הַמַּאֲצִיל הָעֲלִיוֹן, אֲזוֹ נִגְאָל מִכָּל צָרוֹתָיו. לְזֹאת

עֲלֵיכֶם לְהַחֲדִיר בְּעֶצְמְכֶם, שֶׁהַנְּשָׂמָה שְׁלָנוּ אֶף
פַּעַם לֹא הִלְכָה בַּגְּלוּת רַק הַגּוֹף. הַנְּשָׂמָה הִיא חֵלֶק
אֶלּוֹק מִמַּעַל, וְ"כַמָּה נָעִים" לְהִיּוֹת יְהוּדֵי מֵאֲמִין
בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְעַל זֶה אָנוּ מְבָרְכִים בְּכָל יוֹם
בְּרָכָה: "שֶׁלֹּא עָשִׂי גוֹי" כְּגוּיֵי הָאָרְצוֹת. וְלִצְעָרְנוּ
הָרַב, מִתְפַּשֵּׁט עֲכָשׁוּ הָעָרְב-רַב, וְרוֹצִים לְבִלְל אֶת
נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בֵּין אַמּוֹת הָעוֹלָם, מְבִיאִים גּוֹיִים
וְגוֹיּוֹת מְכַל הָעוֹלָם לְבִלְל אוֹתָם, אָבֵל לֹא
יִצְלִיחוּ, כִּי הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שׁוֹמֵר אוֹתָם.
וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (תַּעֲנִית ד'): כְּשֵׁם שְׂאִי
אֶפְשָׁר לָעוֹלָם בְּלֹא רוּחוֹת, כִּךָּ אֵי אֶפְשָׁר לָעוֹלָם
בְּלֹא יִשְׂרָאֵל. עִם יִשְׂרָאֵל הֵם הַקִּיּוּם שֶׁל הָעוֹלָם.
רַבֵּנוּ ז"ל אוֹמֵר (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן נב),
שֶׁכָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה עוֹמֶדֶת רַק עַל נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל,
וְרַק בְּשִׁבְלֵם הָעוֹלָם מִתְקַיֵּם; וְלָכֵן "כַּמָּה נָעִים"
לְהִיּוֹת יְהוּדֵי! וְאֵיךְ זֹכִים לְהַגִּיעַ לָזֶה, שְׂאָדָם
יִרְגִישׁ אֶת עֲצָמוֹ הַכִּי מְאֹשֵׁר בַּחַיִּים עַל הִיּוֹתוֹ
יְהוּדֵי? עַל-יְדֵי שְׁמֵרָגִיל אֶת עֲצָמוֹ לְדַבֵּר אֶל
הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּשִׁפְתַי הָאֵם שְׁלוֹ, וְכָל מֵה
שֶׁהוּא צָרִיךְ, הוּא מְבַקֵּשׁ רַק מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
כְּמוֹ יֶלֶד כְּשֶׁצָּרִיךְ מִשֶּׁהוּ, מְבַקֵּשׁ מֵאָבִיו, כִּךָּ
נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, הֵם בְּנֵי הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּמוֹ

שְׁפָתוֹב (דְּבָרִים יד): "בְּנִים אַתֶּם לַהוֹי" ה אֱלֹהֵיכֶם".
 וְלִכֵּן, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! "כִּמָּה נָעִים" לְהִיּוֹת
 יְהוּדֵי! וְעַלֵּינוּ לְשִׂמְחָה מְאֹד מְאֹד בְּזֶה שְׂזָכִינוּ
 לְהַבְרָא מִזֶּרַע יִשְׂרָאֵל וְלֹא עָשָׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת.
 הִנֵּה אָנוּ עַדִּים לְכָל הַרְשָׁע וְהָאֲכֻזָּרוֹת שֶׁעָשׂוּ לָנוּ
 אֲמוֹת הָעוֹלָם בְּמִשְׁךְ כָּל הַשָּׁנִים, שֶׁהָרְגוּ, רָצְחוּ,
 חָנְקוּ, שָׂרְפוּ בְּכָל מִינֵי מִיתוֹת מְשֻׁנוֹת אֶת נְשָׁמוֹת
 יִשְׂרָאֵל, וְהָרְאוּ אֶת פְּרֻצוֹפֵם הָאֲמִתִּי. וְכִמָּאֲמַרֵם
 ז"ל (שְׁבַת פט:): מִדּוּעַ נִקְרָא שְׁמוֹ סִינִי? שֶׁמִּשְׁשָׁם
 יָרְדָה שְׂנֵאָה מֵאֲמוֹת הָעוֹלָם לְעַם יִשְׂרָאֵל; אֲמוֹת
 הָעוֹלָם אֵינָם יְכוּלִים לְסַבֵּל, שֶׁיֵּשׁ לְעַם יִשְׂרָאֵל
 תּוֹרָה וּמִצְוֹת, לְכֵן עוֹשִׂים כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת
 שֶׁבְּעוֹלָם לְהַכְחִיד אֶת נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל. וּבְכָל דּוֹר
 וְדוֹר קָמִים עָלֵינוּ כָּל מִינֵי רְשָׁעִים אֲדוּרִים בְּכָל
 מִינֵי שְׁמוֹת וְכַנוּיִים, וְרוֹצִים לְמַחֵק אֶת הַתּוֹרָה
 וְהַמִּצְוֹת, לְמַחֵק כָּל זְכוֹר שֶׁל יְהוּדוּת. אֲבָל הַקְּדוֹשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא מְצִילָנוּ מִיָּדָם. וְכֵן יִהְיֶה עֲתָה,
 שְׁמַתְפָּאֲרִים שֶׁיִּסְגְּרוּ אֶת הַיְשִׁיבוֹת, בַּר מִיָּנָן,
 שֶׁיַּעֲקְרוּ אֶת הַשְּׁבַת מֵעַם יִשְׂרָאֵל, רַחֲמָנָא לִישְׁזַבְּנָה,
 אֲבָל לֹא יִצְלִיחוּ! כִּי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שׁוֹמֵר
 אוֹתָנוּ.

לזאת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! "פְּמָה נְעִים"
לְהִיּוֹת יְהוּדֵי! אָבֵל בְּמָה מִתְבַּטָּא שֶׁהוּא יְהוּדֵי?
אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוֹשִׁים (יְבָמוֹת ע"ט): שְׁלֹשָׁה
סִימָנִים יֵשׁ בְּאַמָּה זוֹ; הֵינּוּ אִם רוֹצִים לְבַדֵּק
בְּפָלוּנִי אִם יְהוּדֵי הוּא, יִשָּׁנָם שְׁלֹשָׁה סִימָנִים:
הֶרְחַמְנִים, הַבִּישָׁנִים וְגוֹמְלֵי חֲסָדִים; אִם אֶחָד
מֵרַחֵם עַל הַזּוּלָּת, סִימָן שֶׁהוּא יְהוּדֵי טָהוֹר; אִם
הוּא בִישָׁן וּמִתְבַּיֵּשׁ מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְתָמִיד
שָׁם לְפָנָי עֵינָיו רוֹחֲנִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹת, וְיִודַע
שֶׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִמְצָא פֹה, וְלֹא יַעֲבֹר עַל
הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה וְקִיּוּם הַמִּצְוֹת, סִימָן שֶׁהוּא
יְהוּדֵי טָהוֹר; אִם הוּא גוֹמֵל חֶסֶד וְעוֹזֵר לַשָּׂנִי, זֶה
הַחֹתֶמֶת שֶׁהוּא יְהוּדֵי טָהוֹר. וְלָכֵן, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי
הַיְקָרִים! "פְּמָה נְעִים" לְהִיּוֹת יְהוּדֵי רַחֲמָן —
לְרַחֵם עַל כָּלֵם, בִּישָׁן — לְהִתְבַּיֵּשׁ מִהַקְדוּשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא, לֹא לַעֲשׂוֹת הֶבֶל וּשְׂטוּת; עָשִׂינוּ עַד כֹּה
הֶבְלִים, בָּאוּ נַחֲזֵר עֲכָשׁוּ בַתְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה! וְכֵן
גְּמִילוֹת חֶסֶד — לַעֲשׂוֹת חֶסֶד זֶה עִם זֶה. דָּוִד
הַמֶּלֶךְ אוֹמֵר (תְּהִלִּים קו, לה): "וַיִּתְעַרְבוּ בְּגוֹיִם
וַיִּלְמְדוּ מֵעַשִׂיהֶם"; מִשָּׁךְ כָּל הַגְּלוֹת הָאֲרָכָה
שֶׁעָבְרָה עָלֵינוּ בְּהִיוֹתֵנוּ בֵּין הַגּוֹיִים, לְמַדְנוּ
מֵעַשִׂיהֶם; וְנוֹכַחְנוּ לְהַכִּירָם, אֲשֶׁר כָּל כָּלֵם וְטִבְעָם

זו אֶכְזָרִיּוֹת אַחַת גְּדוֹלָה בְּלִי שְׂמִיץ רַחֲמָנוּת; רָאִינוּ
 מַה שְּׁחוֹלְלוּ לְעַם יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר אַנְשִׁים, נָשִׁים
 וְטָף, עוֹלְלִים וְיוֹנְקִים חֲפִים מִפְּשַׁע, אֲמָלִים, עַל
 לֹא דָבַר הֶרְגוּ, רָצְחוּ, חָנְקוּ וְשָׂרְפוּ אוֹתָם בְּכָל מִינֵי
 מִיתוֹת מְשֻׁנוֹת וְאֶכְזָרִיּוֹת בְּלִי טַפַּת רָגֶשׁ כָּלֵל. וְאִיךָ
 אָנוּ יְכוֹלִים לְהִתְבּוֹלֵל בִּיְנֵיהֶם?! וְאַף שְׁחוֹנְפִים
 אוֹתָנוּ וּבָאִים אֵלֵינוּ בְּכָל מִינֵי חֲנֻפָּה וְסִסְמָאוֹת שֶׁל
 שָׁלוֹם, אֲהָבָה וְשִׂמְחָה, אֲבָל תַּחַת הַמַּלְּים הַיְפּוֹת
 הָאֵלוּ, טְמוּנָה שְׁחִיתוֹת וּרְצִיחָה, וְזוֹ טְמֵאת
 הַמְּסִיוֹן, יִמַּח שְׂמֵם, שְׂבָאִים אֶל עַם יִשְׂרָאֵל כְּאֵלוֹ
 כְּלוּם לֹא אֶרֶע. לְזֹאת, בְּנֵי וּבָנוֹתֵי הַיְקָרִים! הִבָּה
 נִשְׂמַח "פְּמָה נְעִים" לְהִיּוֹת יְהוּדֵי! וְאִם אָנוּ נַעֲקֹר
 מֵאִתָּנוּ אֶת הַשְּׂנֵאָה וְהַקְּנָאָה שֵׁשׁ בֵּינֵינוּ, בֵּין
 נְשִׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, בְּזֶה תַתְּגַלֶּה נִקְדַּת יְהוּדוּתָנוּ. פִּי
 הַיְהוּדֵי — נִשְׁמָתוֹ מֵעוֹלָם הָאֲצִילוֹת, שֶׁם עֲצָם
 גְּלוּי אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, שֶׁם זֶה רַק חֻסְד
 וּרְחֻמִּים בְּלִי שׁוּם דִּין כָּלֵל. וְלִכֵּן כְּשֵׁי־הוּדֵי מִתְנַהֵג
 בְּחֻסְד וּבְרְחֻמִּים עִם הַזּוֹלָת, בְּזֶה הוּא מְגַלֶּה שֶׁהוּא
 יְהוּדֵי טָהוֹר. וְלִכֵּן "פְּמָה נְעִים" לְהִיּוֹת יְהוּדֵי!
 הִבָּה נִתְחִיל לְהוֹצִיא מֵאִתָּנוּ אֶת הַקְּנָאָה, הַשְּׂנֵאָה,
 הַרְשָׁעוֹת וְהָאֶכְזָרִיּוֹת! בָּאוּ נִתְחִיל לְאָהֵב זֶה אֶת
 זֶה! הַגִּיעַ הַזְּמַן, שְׁנַעֲקֹר מֵאִתָּנוּ אֶת הָרַע

וְהֵאֱכֹזְרִיּוֹת שֵׁשׁ בְּטֹבַע הָאָדָם. וְאוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל
 (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן ז'), שֶׁאָדָם צָרִיךְ רַק
 לְזָכֹר מִהֶקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלֹא יִרְצֶה שׁוֹם דְּבָר רַק
 אֶת הֶקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וּבְרַגַע שֶׁאָדָם מְמַלֵּא אֶת
 הַדַּעַת שְׁלוֹ רַק עִם הֶקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲזִי הוּא
 מְרַחֵם עַל הַבְּרִיּוֹת. אֲבָל אִם אָדָם מוֹצִיא אֶת
 הֶקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מֵהַדַּעַת שְׁלוֹ, מִמַּחוּ, מִלְּבוֹ,
 הוֹעַ כְּחִיָּה בַדְמוּת אָדָם, וּמְסַגֵּל לַעֲשׂוֹת אֶת הַדְּבָר
 הַגָּרוֹעַ בְּיֹתֵר — לְהַרְג, לְהַרְס, לְשַׁבֵּר, לְשַׂרֵף,
 לְהַזְיק. וְלִכֵּן "כִּפָּה נְעִים" לְהִיּוֹת יְהוּדֵי מֵאֲמִין
 בְּהֶקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא! "כִּפָּה נְעִים" לְהִיּוֹת יְהוּדֵי
 שׁוֹמֵר תּוֹרָה וּמִצְוֹת! "כִּפָּה נְעִים" לְדַבֵּר אֶל
 הֶקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא! וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הֶקְדוּשִׁים
 (בְּרֵאשִׁית רַבָּה ה, ח): בְּשַׁעֲהָ שָׁבָא הֶקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 לְבָרָא אֶת הָאָדָם, נַעֲשׂוּ מִלְּאֲכֵי הַשָּׁרֵת כְּתוּת
 כְּתוּת, חֲבוּרוֹת חֲבוּרוֹת; מִהֶם אָמְרוּ אֵל יִבְרָא,
 וּמִהֶם אָמְרוּ יִבְרָא; חֲסֵד אוֹמֵר יִבְרָא — שֶׁהוּא
 גּוֹמֵל חֲסָדִים; הֵינּוּ מִדַּת הַחֲסֵד מְסַרָּה נִפְשָׁה
 בְּעֵבוֹר בְּרִיאַת הָאָדָם, כִּי גּוֹמֵל חֲסָדִים הוּא, וְיַעֲזֹר
 לְזוּלָתוֹ. וְאִמַּת אֲמָרָה אֵל יִבְרָא — שֶׁכֵּלֹ שֶׁקָּר;
 הָאִמַּת הַלְכָה בְּתַקְוָה, לֹא לְבָרָא אֶת הָאָדָם, כִּי כָּלֵם
 יְהִי שֶׁקָּרְנִים; צָדֵק אוֹמֵר יִבְרָא — שֶׁהוּא עוֹשֶׂה

צְדָקוֹת; הֵינּוּ יַעֲזְרוּ זֶה לָזֶה. שְׁלוֹם אוֹמֵר אֵל יִבְרָא — כִּי כָּלֹ קִטְטוֹת וּמְרִיבִים בֵּינֵיהֶם; וְכֵן נָסוּב הַיּוֹפּוֹת. קִדָּם שֶׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת הָאָדָם, הָיָה וּפּוֹת גְּדוֹל, מְלֶאכִי הַשָּׂרֵת קִטְרָגוֹ עַל בְּרִיאַת הָאָדָם, אֲבָל חֶסֶד אָמְרָה לְבָרָאוּ, כִּי יַעֲשֶׂה חֶסֶד. "פְּמָה נְעִים" לַעֲשׂוֹת חֶסֶד עִם הַזּוֹלָת! וּבְזֶה אָדָם מְרָאָה, שֵׁשׁ לוֹ נִשְׁמָה טְהוֹרָה וְקָדוֹשָׁה, שְׂרוּצָה לַעֲזוֹר לַזּוֹלָת בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת. פְּמָה עֲנִיִּים, פְּמָה סוּבְלֵי חֲלָאִים יִשְׁנָם, וְצָרִיף לַעֲזוֹר לָהֶם. פְּמָה אֲנָשִׁים רְחוּקִים מִהַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, בַּר מִיָּנָן, מִחֲמַת שְׁלֹא קִבְּלוּ חֲנוּף טְהוֹר, וְצָרִיכִים לְקַרְבָּם אֶל הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ. אֵיזָה חֶסֶד הוּא זֶה?! צְדָקָה אָמְרָה יִבְרָא, כִּי יַעֲשֶׂה צְדָקָה וְיַעֲזוֹר לַזּוֹלָת. לְזֹאת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! בְּזֶה שֶׁנַּעֲשֶׂה חֶסֶד, וְנִתֵּן צְדָקָה לַזּוֹלָת, אָנוּ עוֹזְרִים לְאֵלֹה שֶׁלְמָדוֹ זְכוּת עַל בְּרִיאַת הָאָדָם. אֲבָל אֲמַת אָמְרָה לֹא לְבָרָא אֶת הָאָדָם, כִּי כָּלָם צְבוּעִים וְשִׁקְרָנִים, שְׁלוֹם אָמַר אֵל יִבְרָא, כִּי כָּלָם מִחֲלָקֵת קִטְטוֹת וּמְרִיבוֹת. לְכֵן אִם נִמְשִׁיף בְּדַרְךְ הַשֶּׁקֶר, שֶׁהוּא רְחוּק מִהַתּוֹרָה וְהַמְצוּוֹת, אִם נִמְשִׁיף בְּדַרְךְ מִחֲלָקֵת וּמְרִיבוֹת, נִתֵּן כַּחֲזוֹת לְאֵלֹה שֶׁקִּטְרָגוֹ עַל בְּרִיאַת הָאָדָם. לְזֹאת הִבָּה נַחֲזוֹר בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְנִהְיֶה יְהוּדִים אֲמִתִּים. מֶה

זֶה יְהוּדֵי אֲמַתִּי? יְהוּדֵי שְׁהוֹלֵךְ לוֹ בַּחַיִּים לַעֲזוֹר
 לְזוּלָת. וְזֶה סִימָן שְׁחֹזר בַּתְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה; כִּי כָּל
 זְמַן שָׂאִין לְאָדָם חֶשֶׁק לְסַיֵּעַ לְזוּלָתוֹ, כָּל זְמַן שָׂאִין
 לְאָדָם רְצוֹן, שְׁעוֹד יְהוּדִים יִשׁוּבוּ בַּתְּשׁוּבָה, סִימָן
 שֶׁתְּשׁוּבָתוֹ לֹא נִתְקַבְּלָה עַדִּין. כָּל זְמַן שָׂאִין חוֹשֵׁב
 שֶׁהַזּוּלָת אֵינָנו שָׂוֶה כְּלוּם, סִימָן שְׁעַדִּין לֹא שָׁב
 בַּתְּשׁוּבָה. וְלִכֵּן אוֹמְרִים חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אַחֲרֵי
 הַיּוֹפִיחַ בֵּין הַמַּדּוֹת: חֶסֶד אָמַר יִבְרָא, וְאַמֶּת לָאו,
 לְקַח הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת הָאֱמֶת וְהַשְּׁלִיכָהּ
 לְאַרְץ — הֵיזוֹת שְׁקִטְרָגָה. שׂוֹאֵל עַל זֶה מוֹהַרֵּנִי"ת
 (לְקוֹטֵי-הַלְכוֹת, רַבִּית, הַלְכָה ה'), הַכִּיצַד יִתְכַּן דְּבַר כְּזֶה,
 הֲרִי אֱמֶת זֶה חוֹתְמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְכִיצַד
 לְקַח הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא חוֹתְמוֹ וְהַשְּׁלִיכוֹ לְאַרְץ?
 אֵלָּא אִם רוֹצִים לְרַחֵק יְהוּדִי, אֲפֹלוּ שֵׁשׁ עַל כָּף
 סְבָרוֹת שֶׁל אֱמֶת, אָמַר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֱמֶת
 כְּזוֹ אֵינָנִי צָרִיף! אֱמֶת הַמְּרַחֶקֶת יְהוּדִי, אֵינָה
 אֱמֶת! לְזֹאת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְּקָרִים! "כַּמָּה נְעִים"
 לְהִיזוֹת יְהוּדִי, שְׁעוֹשֶׂה צְדָקָה וְחֶסֶד, שֶׁנִּשְׁתַּדֵּל
 שִׁיְהִי שְׁלוֹם וְאַהֲבָה בֵּין הַבְּרִיּוֹת; כִּי כָּל הַצָּרוֹת
 וְהַיְסוּרִים שָׂאֵנוּ סוּבְלִים, הֵם רַק מִחֲמַת שָׂאֵנוּ
 רוֹצִים לְחַקוֹת אֶת אֲמוֹת הָעוֹלָם. מֵאֲזוֹ שִׁיְצָאוּ
 יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם כְּתוּב (שְׁמוֹת יב, לח): "וְגַם עָרַב-

רב עלה אתם", ומָהֶם אָנוּ סוֹבְלִים אֶת כָּל הַסֶּבֶל,
 הֵם עָשׂוּ אֶת הָעֵגֶל, הֵם מָרְרוּ אֶת הַחַיִּים לְמַשָּׁה
 רַבָּנוּ, לְכָל הַנְּבִיאִים, הֵם מָרְרוּ אֶת חַיֵּי כָּל
 הַצְּדִיקִים בְּכָל הַדּוֹרוֹת. וְעַד הַיּוֹם מִי מְמַרֵּר אֶת
 חַיֵּי עַם יִשְׂרָאֵל? אֵלֹהֵי הָעָרַב-רַב, שֶׁבָּאוּ מִבְּחוּץ,
 וְרוֹצִים לְבֹלֵל גּוֹיִים בֵּין נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל. לְזֹאת,
 בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! "כַּמָּה נְעִים" לְהִיּוֹת יְהוּדֵי!
 וְזָכְרוּ הַיֵּטֵב, שֶׁיְהוּדֵי אֵינוֹ יָכוֹל לְהִתְעַרֵּב עִם גּוֹי
 אֶף פַּעַם, כְּמֵאמָרָם ז"ל (מוֹעֵד קָטָן טז:): מָה כּוֹשֵׁי
 מְשֻׁנָּה בְּעוֹרוֹ, אֶף יִשְׂרָאֵל מְשֻׁנִּים בְּמַעֲשֵׂיהֶם מִכָּל
 הָאֲמוֹת, וְלֹא יוֹעִיל מְאוּמָּה, אֲפִלּוֹ בְּלַעַם הַרְשָׁע
 אָמַר (בְּמִדְבָּר כג, ט): "הֵן עִם לְבָדָד יִשְׁכַּן וּבַגּוֹיִים
 לֹא יִתְחַשְּׁב", עִם יִשְׂרָאֵל הוּא עִם מְבָדָד מִכָּל
 אֲמוֹת הָעוֹלָם, וְלֹא יוֹעִיל לְעָרַב-רַב לְבֹלְלָנוּ, כִּי
 לֹא יַעֲלֶה בְּיָדָם, אֲמוֹת הָעוֹלָם רוֹצִים לְבַלֵּעַ אֶת עַם
 יִשְׂרָאֵל, אָבֵל אֵינָם מְצַלִּיחִים, כִּי עִם יִשְׂרָאֵל
 מְשׁוּלִים לְשֶׁמֶן, וְטֹבֵעַ שֶׁל שֶׁמֶן, שֶׁכָּל מָה
 שֶׁשׁוֹפְכִים עָלָיו כָּל מִינֵי זָבָל, לְכֹלֹךְ וּמִי שׁוֹפְכִין,
 הַשֶּׁמֶן יִצוֹף לְמַעְלָה (דְּבָרִים רַבָּה ז, ג). אֲמוֹת הָעוֹלָם
 נִסּוּ לְהַכְחִיד אֶת שֵׁם יִשְׂרָאֵל מִהָעוֹלָם, וְלֹא עָלָה
 בְּיָדָם, וְגַם עֲכָשׁוּ לֹא יִצְלִיחוּ לְעַקֵּר אֶת הַתּוֹרָה
 מֵעַם יִשְׂרָאֵל, לֹא יִצְלִיחוּ לְסַגֵּר אֶת הַיְשִׁיבוֹת, לֹא

יַעֲלֶה בְּיָדָם לְסַגֵּר אֶת הַכּוֹלָלִים, לֹא יִצְלִיחוּ לַעֲקֹר
 אֶת הַשִּׁבְתַּת מַעַם יִשְׂרָאֵל, אֲדוֹרְבָה, כָּל עַם יִשְׂרָאֵל
 יִחְזְרוּ בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, כָּל עַם יִשְׂרָאֵל יֵרְאוּ
 לְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁאַנְחֵנו מוֹכְנִים לְקַבֵּל אֶת
 שְׁכִינַת עִזּוֹ יִתְבַּרְךָ, לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה בְּשִׂמְחָה.
 וְלִכֵּן, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְּקָרִים! בָּאוּ וְהִתְחַזְּקוּ בְּצוּפֵי
 לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, וְהַשִּׂמְחָה הַכִּי גְדוֹלָה אוֹמֵר רַבְּנוּ
 ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן י'), שְׁאָדָם צָרִיף
 לְשִׂמְחָה, שֶׁנִּבְרָא מִזֶּרַע יִשְׂרָאֵל וְלֹא עֲשֵׂנִי גוֹי,
 וְעַל-יְדֵי שִׂמְחָה זֶה יְכוּלִים לַעֲבֹר וּלְדַלֵּג עַל כָּל
 הַצָּרוֹת וְהַבְּעִיּוֹת, כִּי לֹא חֲסָרוֹת צָרוֹת, אֲבָל בְּזֵה
 שְׁאָדָם מְחִיָּה עֲצָמוֹ, שֶׁלְּכָל הַפְּחוֹת נִבְרָא מִזֶּרַע
 יִשְׂרָאֵל וְלֹא מִזֶּרַע אַמּוֹת הָעוֹלָם, בְּזֵה עוֹבֵר עַל
 הַכֹּל. לְזֹאת "פְּמָה נְעִים" לְהִיּוֹת יְהוּדֵי דְבוּק
 בְּהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא! וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוֹשִׁים
 (סֵפֶה מַה:): מַה תָּמַר זֶה אֵין לוֹ אֵלָא לֵב אֶחָד, אִף
 יִשְׂרָאֵל אֵין לָהֶם אֵלָא לֵב אֶחָד לְאַבְיָהֶם שְׁבַשְׁמִים;
 לְזֹאת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְּקָרִים! בָּאוּ וְנִחְזֹר בְּתִשׁוּבָה
 שְׁלֵמָה! בָּאוּ וְרַגִּיל עֲצָמֵנוּ לְדַבֵּר אֶל הַקְדוֹשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא בְּשִׂפְתַּי הָאֵם שְׁלָנוּ, שְׁזֵה נִקְרָא
 הַתְּבוּדוֹת, לְבַקֵּשׁ מֵאֲתוֹ יִתְבַּרְךָ כָּל צָרָכֵנוּ, כִּי זֶה
 עוֹלָה עַל הַכֹּל; כִּי בְּאַמַּת כָּל אֶחָד רוֹצֵה לְחַזֵּר

בתשובה, אבל לא יודע הדרך והפתח איך נכנסים להקדוש-ברוך-הוא, אבל אם אדם היה יודע שהפתח נמצא אצלו, היה משתמש בו תדיר. וכמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן פד): הפה של האדם זה השער להכנס אליו יתברך, ואם אדם היה יודע את זאת, אזי היה מתחיל לדבר אליו יתברך, והיה שמח, שיש לו אל מי לפנות בעת צרה. ולכן, בני ובנותי היקרים! באו נתחיל מעכשו לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא בשפת האם שלנו, שנה עקר התשובה, כמו שאמר הנביא (הושע יד, א): "שובה ישראל עד הוי"ה אלקיך, כי כשלת בעוונך, קחו עמכם דברים, ושובו אל ה'", אומרים על זה חכמינו הקדושים (עיין פסיקתא רבתי ז): אפלו אדם נפל כל-כף, ועומד ומחרף ומגדף כלפי מעלה, היש עוד ירידה גדולה מזו, שאדם ידבר נגד הקדוש-ברוך-הוא, כופר בעקר?! אבל פיון ששב בתשובה, מיד אני מתמלא עליו רחמים ומקבלו. וכיצד שבים בתשובה? אומר הנביא: "קחו עמכם דברים" — איני מבקש מכם אלא דבורים, אומר הקדוש-ברוך-הוא. לזאת, בני ובנותי היקרים! באו נרגיל עצמנו לדבר אליו יתברך, ונספר לפניו

יתְבַרֵךְ כָּל אֲשֶׁר עוֹבֵר עָלֵינוּ. וְאוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל
 (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן סב): לָמָּה אָדָם לֹא
 מְדַבֵּר אֵלָיו יתְבַרֵךְ? כִּי חוֹשֵׁב שְׂאִין שׁוֹמְעִים
 אוֹתוֹ, וְאִין צְרִיכִים אוֹתוֹ, אִם אָדָם יֶאֱמִין
 שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִמְצָא וְאִין בִּלְעָדָיו נִמְצָא,
 וְהוּא פֶה עַמָּנוּ, אֶתְנוּ וְאֶצְלָנוּ, אִז הִיָּה מְדַבֵּר כָּל
 רַגַע אֵלָיו יתְבַרֵךְ. לָכֵן אוֹמְרִים (תַּנְחוּמָא וִירָא א):
 אָמַר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְיִשְׂרָאֵל: הָוּוּ
 זְהִירִים בְּתַפְלָה, שְׂאִין מְדָה אַחֲרֵת יָפָה הֵימְנָה,
 וְהִיא גְדוּלָה מְכֹל הַקְּרַבְנוֹת, וְאֶפְלוּ אִין אָדָם כְּדַאי
 לְהַעֲנוֹת בְּתַפְלָתוֹ וְלַעֲשׂוֹת חֻסְדַּת עִמּוֹ, כִּינֹן
 שְׂמִתְפַּלֵּל וּמְרַבֵּה בְּתַחֲנוּנִים, אֲנִי עוֹשֶׂה חֻסְדַּת עִמּוֹ.
 לְזֹאת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! "פֶּמָה נְעִים" לְהִיֹּת
 יְהוּדִי, שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּתְנוּ!
 "פֶּמָה נְעִים" לְהִיֹּת יְהוּדִי, שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 מְצַפֶּה שְׁנַחֲזוֹר אֵלָיו! שְׁנַתְחִיל לְהַסְתַּכֵּל עָלָיו!
 "פֶּמָה נְעִים" כְּשֶׁאָדָם מְרַגֵּיל עֲצֵמוֹ לְהַסְתַּכֵּל עַל
 רוּחַנִיּוֹת אֱלֻקוֹת, הַמְחַיֶּה וּמְהַיָּה וּמְקַיֶּמֶת אֶת כָּל
 הַבְּרִיאָה כְּלָה, הֵרִי כְּשֵׁי־הוּדִי מְרַגֵּיל עֲצֵמוֹ לְהַסְתַּכֵּל
 עַל הַכֹּל וְלִרְאוֹת אֶת הַרוּחַנִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹת, שְׂיֵשׁ
 בְּכָל דְּבָר, אוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א',
 סִימָן א') נִמְשָׁךְ עָלָיו חֵן כְּזֶה. וְלָכֵן אָמַר דָּוִד הַמֶּלֶךְ

(תהלים קמו, ב): "אל תבטחו בנדיבים בְּבֶן אָדָם שֶׁאֵין לוֹ תְּשׁוּעָה"; הִנֵּה אָנוּ רוֹאִים בְּנֵי-אָדָם רָצִים וּמְתוֹצְצִים, אוֹלֵי זֶה יַעֲזֹר, אוֹלֵי זֶה יַעֲזֹר, אָבֵל מִיַּעַץ דָּוֶד הַמֶּלֶךְ: "אל תבטחו בנדיבים", כִּי הָאָדָם בְּעַצְמוֹ אֵינוֹ יָכוֹל לַעֲזֹר לְעַצְמוֹ, וְכִיצַד יַעֲזֹר לָכֶם?! לְזֹאת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! "כַּמָּה נְעִים" לְהִיּוֹת יְהוּדֵי מֵאֲמִין בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, עַד שֶׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אוֹמֵר (דְּבָרִים ד, ז): "כִּי מִי גוֹי גָדוֹל אֲשֶׁר לוֹ אֱלֹהִים קְרוֹבִים אֵלָיו כִּהְיוּ"ה אֱלֹהֵינוּ בְּכָל קְרָאֵנוּ אֵלָיו". אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (מִדְּרַשׁ תְּהִלִּים קיח, ט): "בְּכָל קְרָאֵנוּ אֵלָיו" — בְּכָל לָשׁוֹן שֶׁיִּשְׂרָאֵל קוֹרְאִים לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא — עוֹנֶה אוֹתָם; "וּמִי גוֹי גָדוֹל אֲשֶׁר לוֹ חֲקִים וּמְשֻׁפְּטִים כָּכֵל הַתּוֹרָה הַזֹּאת, אֲשֶׁר אָנֹכִי נֹתֵן לְפָנֵיכֶם הַיּוֹם", "כַּמָּה נְעִים" לְהִיּוֹת יְהוּדֵי! לְזֹאת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! בָּאוּ נִחְזֹר בְּתְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה עֲכָשׁוּ, וּנְקַבֵּל עַל עַצְמָנוּ עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם, וְנֵאֱהָב אֶת הַזּוּלָּת, אֲשֶׁר אֵין עוֹד דְּבַר יָקָר מִזֶּה, שֶׁיְהוּדֵי אוֹהֵב אֶת הַבְּרִיּוֹת. וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (מִגִּלָּה כט): חֲבִיבִין יִשְׂרָאֵל לְפָנֵי הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁבְּכָל מְקוֹם שָׁגְלוּ — הִשְׁכִּינָה עִמָּהֶם; יְהוּדִים הֵיכָן שֶׁהוֹלְכִים — שִׁכְיָנָה עִמָּהֶם; כִּי

כְּשִׁיהוּדֵי מַרְגִּיל עֲצָמוּ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, הֵיכָן
שֶׁהוֹלֵךְ, הוּא נִמְצָא אֲצָלוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְזוֹ נִקְרְאת חֲזוֹרָה
בְּתִשׁוּבָה; עַל־כֵּן בָּאוּ בְּיַחַד בְּחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה
שְׁלֵמָה, וּבְזָכוֹת זֶה גִזְכָּה לְקַבֵּל אֶת פְּנֵי הַשְּׂכִינָה.

ב.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! "פְּמָה נְעִים" כְּשִׁיהוּדִים
יוֹשְׁבִים יַחַד וּמְדַבְּרִים בְּצוֹתָא! רַבְּנוּ ז"ל אוֹמֵר
(לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן כ"ז): כָּל הַצָּרוֹת
שֶׁעוֹבְרוֹת עַל בְּנֵי-אָדָם, הֵן מִפְּנֵי שְׂאִינָם יוֹשְׁבִים
יַחַד וּמְדַבְּרִים בְּאַחְוָה וּבְרַעוּת. כִּי מָה אָנוּ רוֹאִים?
שֶׁהַסֵּמ"ך-מ"ם עוֹבֵד חֲזָק מְאֹד, שֶׁלֹּא יִתְאַחֲדוּ יַחַד
יְהוּדִים וַיְדַבְּרוּ אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וַיִּחְזְקוּ
אֶחָד אֶת הַשְּׁנִי, אֲשֶׁר אֵין עוֹד דָּבָר חָשׁוּב בַּשָּׁמַיִם,
כְּמוֹ שִׁיהוּדִים מִחֲזִיקִים עֲצָמָם בְּיַחַד, וְאוֹהֲבִים זֶה
אֶת זֶה. עַד כְּדֵי כָּךְ, שְׂאוּמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים
(עַקְצִין ג, יא): לֹא מְצָא הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כְּלִי
הַמְּחִזֵּק בְּרָכָה לְיִשְׂרָאֵל אֶלָּא הַשָּׁלוֹם; וְאֵיךְ נִתֵּן
לְהַשִּׁיג שָׁלוֹם בֵּין עַם יִשְׂרָאֵל? רַק עַל-יְדֵי
הַדְּבָרוֹת, כְּשֶׁמְדַבְּרִים זֶה עִם זֶה, שׁוֹמְעִים הָאֶחָד
אֶת זוֹלָתוֹ. "פְּמָה נְעִים" לְרֹאוֹת אֵיךְ יְהוּדִים

מְקַשְׁיבִים לְקוֹל הַתּוֹרָה, לְחַכְמֵי יִשְׂרָאֵל! "פְּמָה נְעִים" לְשִׁמְעַי הַיְהוּדִים מְדַבְּרִים זֶה עִם זֶה בְּאַהֲבָה, בְּהִבְנָה הַדְּדִית וּבְכָבוֹד! אֲשֶׁר דָּבָר זֶה חָשׁוּב מְאֹד בְּשָׁמַיִם. לְזֹאת, בְּנֵי וּבָנוּתֵי הַיְקָרִים! בָּאוּ נִתְחִיל עַכְשָׁיו לְקַבֵּל עַל עַצְמָנוּ לְהִיּוֹת בְּשָׁלוֹם עִם כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וּלְהִתְחִיל עִם הַשָּׁלוֹם בְּבֵית. פִּי כָּךְ אוֹמְרִים חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (אָבוֹת דְּרַבֵּי נֶטָן כח, ג): כָּל הַמְּשִׁים שָׁלוֹם בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, מַעֲלָה עָלָיו הַפְּתוּב כְּאֵלוֹ מְשִׁים שָׁלוֹם בֵּין יִשְׂרָאֵל עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, לְפִי שְׁכָל אֶחָד וְאֶחָד מִלֶּךְ בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ; כְּשֵׁי שָׁלוֹם בְּתוֹךְ הַבַּיִת, הַשְּׂכִינָה שְׁרוּיָה שָׁם, וְאִם הַשְּׂכִינָה שְׁרוּיָה — הַבְּרָכָה מְצוּיָה, וְאִם מִתְחִילִים עִם הַשָּׁלוֹם שְׂיֵהָיָה בְּתוֹךְ הַבַּיִת, זֶה מוֹעִיל לְיִלְדִים, פִּי כְּשֵׁהִילְדִים מִסְתַּכְּלִים וְרוֹאִים שְׂיֵשׁ הַבְּנָה הַדְּדִית בֵּין הָאָב לָאִם, זֶה מְשַׁפֵּיעַ עֲלֵיהֶם לְטוֹבָה, וְהֵם גְּדֻלִים בְּרִיאִים בְּשָׁכְלָם וּבְנַפְשָׁם. "פְּמָה נְעִים" לְרֹאוֹת בֵּית יְהוּדִי, שְׂיֵשׁ שָׁם אַהֲבָה, הַבְּנָה הַדְּדִית וְשָׁלוֹם, וּמְדַבְּרִים שָׁם רַק דְּבוּרֵי תּוֹרָה! וּמִבֵּית יִשְׂרָאֵל כְּזֶה יוֹצֵאת הַשְּׂכִינָה, וּמְשַׁפֵּיעַ לְשָׂאֵר מְקוֹמוֹת. "פְּמָה נְעִים" לְרֹאוֹת בֵּית-הַכְּנֻסֶת וּבֵית-הַמְּדֻרָשׁ, שְׂיֵהוּדִים אוֹהֲבִים זֶה אֶת זֶה, מְכַבְּדִים זֶה אֶת זֶה, וּמְדַבְּרִים מִהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְאֵל

הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְשִׂמְחִים וְעֲלִיזִים; כִּי בְּאֶמֶת
 יֵשׁ לְכֹל יְהוּדֵי בְּמָה לְשִׂמְחָה. וְאָנוּ אוֹמְרִים בְּכָל יוֹם
 בְּרָכָה — "שְׁלֹא עָשִׂי גוֹי", אוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל
 (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן י'), שֶׁזוֹ הַשְּׂמִיחָה הִכִּי
 גְדוֹלָה, שֶׁנִּבְרָאנוּ מִזֶּרַע יִשְׂרָאֵל, וְלֹא עָשִׂנוּ כְּגוֹיֵי
 הָאָרְצוֹת. לְצַעֲרֵנוּ הָרַב, עוֹבְרֵת עַל עַם יִשְׂרָאֵל
 גְּלוּת קָשָׁה מְאֹד, וְאָנוּ מְחַכִּים בְּכָל יוֹם וְיוֹם וּבְכָל
 שָׁעָה וְשָׁעָה וּבְכָל רֵגַע וְרֵגַע לְהִגָּאֵל מִהַצָּרוֹת
 וְהִיסוּרִים. מַהוּ הַדְּבָר הַמְּעַכֵּב אֶת הַגָּאֻלָּה? הֶעָדֵר
 הָאֶמוּנָה בְּהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא! כִּי כִּף אוֹמֵר רַבֵּנוּ
 ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ז'): עֲקָר הַגְּלוּת —
 מִחַמַּת חֶסְרוֹן אֶמוּנָה; אִם אָדָם מְכַנֵּס בְּעַצְמוֹ,
 שָׂאִין שׁוֹם מְצִיאוֹת בְּלִעְדָּיו יִתְבַּרֵךְ כָּלֵל, וְהוּא
 יִתְבַּרֵךְ מְחִיָּה וּמְהִיָּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיָּאָה כְּלָה,
 וְדוּמָם, צוּמָח, חֵי, מְדַבֵּר, זֶה לְבוֹשׁ לְגִבֵּי הָאִין
 סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְהוּא אוֹהֵב כָּל-כֶּף אֶת הַקְדוֹשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא, וּמְדַבֵּר תָּמִיד אֶל הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
 וְכָל אֲשֶׁר מַעֲיֵק לוֹ מְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ; כִּי בְּאֶמֶת
 אוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן סב):
 לָמָּה אָדָם אֵינוֹ מְדַבֵּר אֶל הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא? כִּי
 אֵינוֹ מְאָמִין שֶׁשׁוֹמְעִים אוֹתוֹ, וְהִרְבֵּה פְּעָמִים אָדָם
 גּוֹפֵל כָּל-כֶּף, כִּי נִדְמָה לוֹ כְּאִלוֹ עֹזֵב אֱלֹקִים אֶת

הָאָרֶץ. אֲבָל אִם מִכְּנִיס בְּעֶצְמוֹ אֲמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, וּמִתְחִיל לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, כָּל דְּבוּר וְדְבוּר שֶׁמְדַבֵּר — נִשְׁמָע וְנִתְקַבֵּל בְּשָׁמַיִם, וּמוֹרִיד אֶת הַשְּׂכִינָה בְּזֶה הָעוֹלָם. וְ"כִמָּה נְעִיִם" לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא! וּבְרָגַע שֶׁאָדָם חִזַּק בְּזֶה, וּמְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, נִתְרַחַב לוֹ הַדַּעַת וְהַלֵּב, וּמִתְחִיל לְאַהֲבֵךְ אֶת כָּל יְהוּדֵי. בְּשִׁבִיל זֶה אוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן רל"ט), תִּתְקַן הָאָרֶץ הַקָּדוֹשׁ, שֶׁלְּפָנָי הַתְּפִלָּה צָרִיכִים לְקַבֵּל עַל עֶצְמוֹ מִצְוֹת עֲשֵׂה שֶׁל "וְאַהֲבַת לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ"; כִּי אִם אֵין שְׁלוֹם — אֵין דְּבוּרִים, כְּמוֹ שֶׁאָמַר דָּוִד הַמֶּלֶךְ (תְּהִלִּים קכב): "אֲדַבְּרָה נָא שְׁלוֹם"; אִם אֲנִי רוֹצֵה לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, עָלַי לְרְאוֹת שְׂיִהְיֶה שְׁלוֹם בֵּין כָּלֵל נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל. וְזֶה צָרִיף לְהִיּוֹת רְצוֹנָנוּ, שְׂאִיפְתָנוּ וְכִסּוּפֵינוּ, שֶׁנֶּאֱהָב כָּל יְהוּדֵי. וּבְאַמַּת אָמַר הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקָּדוֹשׁ זי"ע: כְּשֶׁאוֹהֲבִים אֶת הָאָבָא, אוֹהֲבִים אֶת הַבָּנִים; עִם יִשְׂרָאֵל נִקְרָאִים "בָּנִים לְמָקוֹם", כְּדַכְתִּיב (דְּבָרִים יד, א): "בָּנִים אַתֶּם לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם"; מַה הַסִּימָן שֶׁאֲנוּ אוֹהֲבִים אֶת הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא? מַה הַסִּימָן שֶׁשָּׁבָנוּ בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה? אִם אֲנוּ אוֹהֲבִים אֶת כָּל יְהוּדֵי! וְאִם הוֹלֵךְ לָנוּ בְּחַיִּים לְחִזְקָה, לְעוֹדֵד

וְלִשְׁמַח אֶת כָּל יְהוּדֵי. אָבֵל אִם יֵשׁ לָנוּ עֲדִין בְּלֵב
 אִיזוֹ קִנְיָה, אִיזוֹ טִינָה, אִיזוֹ שְׁנֵאָה עַל הַזּוּלָּת,
 סִימָן שְׁעֲדִין אֵין תְּשׁוּבָתָנוּ שְׁלֵמָה. לְזֹאת, בְּנֵי
 וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! "כַּמָּה נְעִים" לְשֶׁבֶת יַחַד, וְלְדַבֵּר
 וְלַחֲזֹק וְלַעֲוֹדָד וְלִשְׁמַח אֶת הַזּוּלָּת! הֲרֵי
 מִסְתּוֹבְבִים כָּל־כָּף הַרְבֵּה אֲנָשִׁים שְׁבוּרִים
 וְרְצוּצִים, וְעוֹבְרִים עֲלֵיהֶם מִשְׁבָּרִים וְגַלִּים, אֵין
 בֵּית שְׁלֵא תִהְיֶה שָׁם אִיזוֹ צָרָה, בַּר מִיָּנֹן, אִיזוֹ
 דְּאָגָה, אִיזוֹ דְּכָאוֹן, אִיזוֹ מְרִירוֹת, אִיזוֹ כָּאֵב,
 וְהִנֵּה בָּא אָדָם וּמְחִזֵּק וּמְעוֹדָד וּמְשַׁמַּח אֶת כָּל־ס,
 הֲרֵי זֶה הַמְּצֹנָה הַכִּי גְדוּלָּה. וְאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל
 (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קו): דָּוִד הַמֶּלֶךְ אֹמֵר
 (תְּהִלִּים ל"ב, א): "אֲשֶׁרִי מִשְׁכִּיל אֶל דָּל"; אֲשֶׁרִי
 הָאָדָם הַמְּכַנִּים שֶׁכָּל בְּדֵל — זֶה עֶקֶר הַצְּדָקָה; כִּי
 כִּידוּעַ, צְדָקָה זֶה הַמְּצֹנָה הַכִּי גְדוּלָּה, וְשִׁקוּלָּה
 צְדָקָה כָּכֵל הַתּוֹרָה (בְּבֹא בַתְּרֵא י.), בְּזֶה שְׁאָדָם נוֹתֵן
 צְדָקָה, כָּאֵלוֹ קַיִם אֶת כָּל מְצוּוֹת הַתּוֹרָה! וּמִדּוּעַ
 חֲשׁוֹבָה הִיא כָּל־כָּף? אֵלָּא עַל־יְדֵי צְדָקָה, מְגַלִּים
 אֶת טֵהַר לְבָנוּ, שְׁאָנוּ אוֹהֲבִים אֶת הַזּוּלָּת, וְכוֹאֲבִים
 אֶת כָּאֵבוֹ מִפְּאֵת מַחֲסוּרוֹ וְעֲנִיּוּתוֹ, וְאִם אָנוּ רוֹאִים
 אִישׁ דָּל, אָנוּ עוֹזְרִים לוֹ — הֲרֵי זֶה בְּגִשְׁמִיּוֹת;
 מִכָּל שֶׁכֵּן בְּרוּחָנִיּוֹת, כְּשֶׁרוֹאִים אָדָם מְסֻכֵּן, רְחוּק

עדין מהקדוש-ברוך-הוא, ואין אמונתו בשלמות,
 אינו מרגיש את הקדוש-ברוך-הוא, מסתובב
 בדפאון וביאוש, חושב שהקדוש-ברוך-הוא שונא
 אותו ואינו צריך לו, והנה באים ומחזקים
 ומעודדים ומדברים על לבו, זו הצדקה הכי
 גדולה שיכולים לעשות; כי באמת, מהי עשירות
 ומהי עניות? אומרים חכמינו הקדושים (גדרים
 מא.): דעת קניית מה חסרת? דעת חסרת מה
 קניית? אם יש לאדם דעת, ויודע בידיעה ברורה
 (דברים ד, לה): "אתה הראת לדעת, כי הוי"ה הוא
 אלקים, אין עוד מלבדו"; אדם זה הכי מאשר,
 הכי עשיר, אינו צריך כלום! אדם שיודע
 שהקדוש-ברוך-הוא נמצא פה, אתו, עמו ואצלו,
 ויכול לדבר אתו אימתי שרוצה, הוא הכי מאשר,
 ואינו צריך אף אחד, יש לו הכתבת אל מי
 לפנות! ומי העני הכי גדול? אומרים חז"ל (עין
 זרע עקב רעג): אין עני אלא בדעת; אין לו הדעת
 האמת הזו, וחושב שהכל טבע, מקרה ומזל,
 ונשבר מכל דבר קטן שעובר עליו, זה נקרא עני,
 ולו צריכים לעזור, ולהשלים דעתו, להכניס בו
 דעת ושכל, אשר אין שום יאוש בעולם כלל, ואף
 שעבר על כל העברות שבעולם, אומרים חכמינו

הַקְדוּשִׁים (פְּרָכוֹת ל.ד.): בְּמָקוֹם שֶׁבַעֲלִי תִשׁוּבָה
 עוֹמְדִים, שָׁם צְדִיקִים גְּמוּרִים אֵינָם יְכוּלִים לַעֲמֹד;
 כִּי צְדִיק דְּבוֹק בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא תָּמִיד, וּמְגִיל
 קְטָנוֹת עֹבֵד עַל עֲצָמוֹ, וְהַדְּבִיק עֲצָמוֹ בְּאֵין סוּף
 בְּרוּךְ הוּא, כְּדַכְתִּיב (חֲבִקוּק ב, ד): "וְצְדִיק בְּאֶמוּנָתוֹ
 יִחְיֶה", צְדִיק חַי עִם אֶמוּנָה תָּמִיד, וּמְגִיל קִטָּן
 שָׁמַר עַל מַחְשַׁבְתּוֹ וְהַדְּבִיקָה בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא,
 שָׁמַר עַל עֵינָיו לֹא לְהִסְתַּכֵּל בְּמָקוֹמוֹת הַמְטַנְפִים,
 שָׁמַר עַל אָזְנוֹ לֹא לְשָׁמַע דְּבוּרִים אֲסוּרִים, שָׁמַר
 עַל אִפּוֹ לֹא לְהִיּוֹת בְּכַעַס, שָׁמַר עַל פִּיו לֹא לְדַבֵּר
 לְשׁוֹן-הָרַע, רְכִילוֹת וְלִיצָנוֹת, שָׁמַר עַל ד' אֲמוּתָיו
 וַיֵּשֶׁב וְלָמַד וְקִים מְצוּוֹת, וְאֵינוֹ שׁוֹמֵעַ וְאֵינוֹ
 מַרְגִּישׁ רַק אֶת הַשְּׂכִינָה, וְאֵין דְּבָר גָּדוֹל מִזֶּה, וְזוֹ
 הַתְּכֵלִית שֶׁלְשָׁמָּה נִבְרָאנוּ בְּזֶה הָעוֹלָם — שֶׁלֹּא
 יִהְיֶה לְמַרְאֵה עֵינֵינוּ רַק אֱלָקוֹת. אָבֵל מַה יַּעֲשֶׂה
 אָדָם שֶׁלֹּא חֲנֹךְ בְּחִנּוּךְ כְּזֶה, אֶלָּא בְּחִנּוּךְ כְּפָרְנִי, בַּר
 מִיָּנֹן, וַעֲשֶׂה הַבָּלִים בַּחַיִּים, וְהִיא רְחוּק בְּתֵכֵלִית
 הָרְחוּק, וְחֲשֵׁךְ וְעָרְפֵל מְסַבְּבִים אוֹתוֹ, וְהוּא מְלֹא
 עֲבָרוֹת, חֲטָאִים וּפְשָׁעִים, וְהַקְלָפוֹת אֵינָן נוֹתְנוֹת לוֹ
 לְצֵאת, אָבֵל אִם אֶף-עַל-פִּי-כֵן שָׁב בְּתִשׁוּבָה
 שְׁלֵמָה אֶל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּמְקַבֵּל עַל עֲצָמוֹ
 מִהַיּוֹם וְהִלָּאָה לְעֹזֵב אֶת הַשְּׂטִיּוֹת, מִהַיּוֹם וְהִלָּאָה

בּוֹרַח רַק אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּמִתְחִיל לְהִנִּיחַ
 תְּפִלִּין, מִתְחִיל לְשָׁמֵר שִׁבְת, קוֹבֵעַ מְזוּזָה עַל
 פֶּתַח, מֵהַיּוֹם וְהַלָּאָה אוֹכֵל רַק כָּשֵׁר, "כַּמָּה נְעִים"
 הָאָדָם הַזֶּה בְּשָׁמַיִם! אִם אָדָם הֵיךָ יוֹדֵעַ אֵיזָה רַעַשׁ
 בַּעַל תְּשׁוּבָה עוֹשֶׂה בְּשָׁמַיִם, הֵיךָ שָׁב בְּתִשׁוּבָה
 שְׁלֵמָה כָּל יוֹם וְכָל שָׁעָה וְכָל רִגַע. לָכֵן אָמַר רַבֵּנוּ
 ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ר'), שְׂגָדוּלֵי מִבְּחָרֵי
 הַצְּדִיקִים הַדְּבוּקִים בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, חוֹזְרִים
 בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, וּמִתְחִילִים הַתְּחִלָּה
 חֲדָשָׁה, וּבּוֹכִים וּמְבַכִּים שָׁמַיִם וָאָרֶץ, פֶּן וְאוּלֵי
 גִשְׁמוֹ כִּבְיָכּוֹל אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, תִּשְׁבּוּ
 שֶׁהַשִּׁיגוּ רִוְחָנִיּוֹת אֶלְקוֹת. וְלָכֵן גְּדוּלֵי הַצְּדִיקִים
 קוֹרְאִים לְעֶצְמָם "בַּעֲלֵי תְּשׁוּבָה", כִּי חוֹזְרִים בְּכָל
 יוֹם וַיּוֹם בְּתִשׁוּבָה, כִּי מְרַגְּשִׁים שְׁעֵדִין לֹא
 הַתְּחִילוּ כָּלּוּם בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה
 הֵם בּוֹכִים וּמְבַכִּים שָׁמַיִם וָאָרֶץ, וְאוֹחֲזִים עֶצְמָם
 לְהִכֵּי גְרוּעִים, הִכֵּי פְּחוּתִים וְהִכֵּי יְרוּדִים בְּעוֹלָם,
 וְעַל-כֵּן חוֹזְרִים בְּכָל יוֹם, בְּכָל שָׁעָה וּבְכָל רִגַע
 בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְלִמְעַלָּה בְּשָׁמַיִם מְאֹד חֲשׁוּבָה
 הַתְּשׁוּבָה. לְזֹאת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְּקָרִים! "כַּמָּה
 נְעִים" שְׁאֵנוּ יוֹשְׁבִים בְּצוֹפָא, וּמִקְשִׁיבִים זֶה לְזֶה,
 וּמְכַבְּרִים זֶה אֶת זֶה, וּמְדַבְּרִים זֶה עִם זֶה, אֲשֶׁר

דָּבָר זֶה חָשׁוּב בַּשָּׂמַיִם. וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ
 הַקְּדוֹשִׁים (פְּסָחִים קִיט.): יָדוּ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 פְּרוּסָה תַּחַת כַּנְּפֵי הַחַיּוֹת, כְּדֵי לְקַבֵּל בְּעָלֵי
 תְּשׁוּבָה; הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְצַפֶּה בְּכָל יוֹם, בְּכָל
 שָׁעָה וּבְכָל רִגַע, שָׁעַם יִשְׂרָאֵל יַחְזִירוּ בְּתְשׁוּבָה
 שְׁלֵמָה. וְלָכֵן, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְּקָרִים! אַל תְּתִיאֲשׁוּ
 בְּשׁוּם פְּנִים וְאָפֶן, כְּמֵאמָרָם ו"ל (ירוּשְׁלָמִי פָּאָה א,
 א): אֵין לָךְ דְּבָר עוֹמֵד בְּפָנַי בְּעָלֵי תְּשׁוּבָה. אֵין
 דְּבָר שְׂיִכּוֹל לְעַכֵּב אֶת הָאָדָם לַחֲזוֹר בְּתְשׁוּבָה; אָדָם
 יְכוּל לְזַכּוֹת עַל-יַדֵי תְּשׁוּבָה, שְׁלֵא רַק לוֹ יִמְחַלּוּ,
 אֲלָא לְכָל עַם יִשְׂרָאֵל, כְּמֵאמָרָם ו"ל (יוֹמָא פּו.).
 גְּדוּלָה תְּשׁוּבָה, שְׂבִשְׁבִיל יַחֲיד שְׁעָשָׂה תְּשׁוּבָה
 מוֹתָלִים לְכָל הָעוֹלָם כְּלוּ. אַחַד יוֹשֵׁב בְּד' אַמּוֹתָיו,
 בְּפִנְתּוֹ, וּמִתְחִיל לְבַכּוֹת אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
 לְדַבֵּר אֵלָיו יְתַבָּרֵךְ, מְסַפֵּר לְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כָּל
 אֲשֶׁר עוֹבֵר עָלָיו, וּמִתְחַנֵּן: "אָבִי שְׂבִשְׁמַיִם, אָנִי
 מְקַבֵּל עַל עֲצָמֵי מֵהַיּוֹם וְהַלְּאָה לְשִׁמּוֹר שִׁבְתִּי,
 מֵהַיּוֹם וְהַלְּאָה לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין, מֵהַיּוֹם וְהַלְּאָה לְאַכֵּל
 כֶּשֶׁר, לְקַיֵּם אֶת הַמִּצְוֹת, לְתַת לִילְדֵי חַנוּךְ תּוֹרְנֵי
 וְכוּ' וְכוּ', אֵינְכֶם יְכוּלִים לְתַאֵר וּלְשַׁעַר גְּדֹל הַזִּכּוֹת
 שֶׁל אָדָם זֶה. לָכֵן, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְּקָרִים! "כִּמָּה
 נָעִים" אָדָם שְׂזוּכָה לַחֲזוֹר בְּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה! "כִּמָּה

נְעִים" אָדָם שְׁפוּתָח פִּיּוֹ וּמְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא! הֲרִי כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאַתָּנוּ רוֹצֵה לְהַכְּנִס
אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, אֲבָל אֵינָנוּ יוֹדְעִים אֶת הַדָּלָת וְהַפְּתַח
הַיְכָן לְהַכְּנִס, כִּי עַל-יְדֵי רַבּוּי עֲוֹנוֹתֵינוּ, נִתְקַיֵּם
אֲצִלָּנוּ (בְּרֵאשִׁית יט, יא): "וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר פָּתַח
הַבַּיִת הֵכּוּ בְּסַנּוּרִים מִקָּטָן וְעַד גָּדוֹל, וַיֵּלְאוּ לְמִצְאָה
הַפְּתַח", אוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן
פד), הַפְּתַח שֶׁל הָאָדָם לְהַכְּנִס אֶל הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא, זֶה הַפֶּה שְׁלוֹ, כְּשֶׁאָדָם מְרַגֵּיל עֲצָמוֹ לְדַבֵּר
אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ בְּשִׁפְתַי הָאֵם שְׁלוֹ, וְהוֹלֵךְ לְמַקּוֹם
שְׂאִין שֵׁם בְּנֵי-אָדָם, וּמִתְחִיל לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ,
וְאֵף שֶׁבִּתְחִלָּה יִדְמָה לוֹ שְׂאִין מִי שֶׁשׁוֹמֵעַ אוֹתוֹ,
אֵף-עַל-פִּי-כֵן הוּא עֶקֶשׁן, וּמְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, אוֹ
הוֹלֵךְ לְקַבְּרֵי צַדִּיקִים וְשׁוֹפֵף לְבוֹ, אוֹ הוֹלֵךְ לְשַׁעַר
הַשָּׁמַיִם, אוֹ הוֹלֵךְ לְבֵית-הַכְּנֶסֶת בְּעֵת פְּתִיחַת
הַהֵיכָל, וְשׁוֹפֵף לְבוֹ לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ, אֵינְכֶם יְכוּלִים
לְתַאֵר וּלְשַׁעַר גְּדֹל הַזְכוּת שֶׁל הָאָדָם הַזֶּה.
וּכְמֵאֲמָרָם ז"ל (וַיִּקְרָא רַבָּה ל, ג): בְּדוֹרוֹת הַקָּלוּ,
שְׂאִין לָהֶם — לֹא מִלֶּךְ וְלֹא נָבִיא, לֹא כֹהֵן וְלֹא
אוֹרִים וְתַמִּים, אֶלָּא תְּפִלָּה בְּלִבָּד, אָמַר דָּוִד לְפָנָיו
הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֵל תְּבַזֶּה
תְּפִלָּתָם; דָּוִד הַמֶּלֶךְ, שֶׁמִּמֶּנּוּ יֵצֵא הַגּוֹאֵל שְׂיִגְאֵל

את כל ישראל, מבקש את הקדוש-ברוך-הוא, כשיהודי יבוא ויתפלל אליך, אל תמאס בתפלתו, אלא תשמענו. לזאת, בני ובנותי היקרים! "כמה נעים" לשבת יחד, ולחזק זה את זה! הלא בזה גורמים שתירד השכינה בינינו, כמאמרם ז"ל (סוטה ג.) בתחלה היתה השכינה עם כל אחד ואחד, כיון שחטאו, סלקו מהם את השכינה; ועתה כדי להוריד בחזרה את השכינה, צריכים את הצדיק, אשר מוסר נפשו בשביל נשמות ישראל, ומוריד לכל אחד ואחד את השכינה, שירגיש שהקדוש-ברוך-הוא נמצא אתו, עמו ואצלו; ולכן אשרי האדם המרגיל עצמו לבוא לצדיק האמת, צדיק הדור, ומקבל עצותיו רק ממנו. וכמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ז'), שעצות הצדיק, הן עצות מהעולם הבא; כי הצדיק דר בעולם הזה כדגמת העולם הבא, ואין לפני מראה עיניו רק רוחניות חיות אלקות. ולכן עצותיו הן עצות מהשמים, עצות מה טוב למעלה, ומגלה לנו — אל תהיו בטלנים, תניחו תפלין, תתעטפו בציצית, תשימו מזוזה, תתנו חנוף תורני לילדים, כי זה חשוב מאד אצלו יתברך. לא-כן עצות הרשעים הן עצות מהעולם הזה, עצות עם אינטרסים

אישׁיים, וְרוֹצִים מִכֶּם רַק אֶת הַפֶּסֶף וְהַכְּבוֹד.
 לְזֹאת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! כִּדְאֵי לְהִתְקַרֵּב אֶל
 הַצְּדִיק הַדְּבֹק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְ"כַמָּה נְעִים" לְאָדָם
 שֵׁשׁ לוֹ צְדִיק, וְהוּא מְחַמֵּם אֶת עַצְמוֹ אֶצְלוֹ. וְלִכֵּן
 בָּאוּ נִתְאַחַד יַחַד! בָּאוּ נֹאֵהֵב זֶה אֶת זֶה! בָּאוּ
 נִכְבְּד זֶה אֶת זֶה! וְזֶה יִתֵּן לָנוּ כַּחוֹת הַנֶּפֶשׁ לַחֲזוֹר
 בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְזֶה יִפְתַּח לָנוּ אֶת
 הַפֶּה לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּדְאִיתָא בְּדַבְרֵי
 רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ס'), שֶׁהַצְּדִיק
 פּוֹתַח אֶת הַפֶּה שֶׁל הָאָדָם; כִּי אָדָם יֵשֵׁן בְּזֶה
 הָעוֹלָם, הֵגֵם שְׁמֵסְתוֹבֵב וּמִתְנוּעֵעַ, אֲבָל אֵינוֹ
 מְרַגֵּישׁוֹ יִתְבָּרַךְ, וְשׁוֹרָה בְּדַכְאוֹן, וְנִדְמָה לוֹ כְּאִלוֹ
 הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּכַעַס עָלָיו, כְּאִלוֹ עֲזֹב אֱלֹקִים
 אֶת הָאָרֶץ, וְלָקַח עַצְמוֹ רַק עָלָיו, וְנוֹתֵן לוֹ דֵינִים
 וְעֲנָשִׁים קָשִׁים, וְנִתְהוָה כְּכִיכּוֹל אֵיזָה פַעַס, אֵיזוֹ
 שְׁנֵאָה בֵּין אָדָם לְבֵינוֹ יִתְבָּרַךְ. כִּי הַצְּדִיק, וּמִסִּיר
 אֶת כָּל הַהֶבְלִים הַלָּלוּ, וּמַעִיר אֶת הָאָדָם מִהַשְּׁנָה,
 וּמַגְלָה לוֹ — מִי מִתְנוּעֵעַ בָּךְ? מִי נוֹשֵׂם בָּךְ? מִי
 מְסַתְּפֵל בָּךְ — אִם לֹא הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא! וְלִכֵּן
 לָמָּה לָךְ לְהִיּוֹת בְּכַעַס וּבְרָגֹז עָלָיו יִתְבָּרַךְ? ! הֲאִם
 אֵינְךָ יוֹדֵעַ, שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אוֹהֵב אוֹתְךָ? !
 וְכִי מְעוֹרֵר אֶת בְּנֵי-אָדָם מִהַשְּׁנָה, עַד שֶׁנִּכְנָסֶת

אֶהְבֶּה פְּנִימִית בֵּין הָאָדָם לְבֵין הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
 כִּי נִשְׁמָתוֹ מִתְחִילָה לְהִרְגִישׁ רוּחָנִיּוֹת חַיּוֹת
 אֱלֹקוֹת. וְלָכֵן "כִּמָּה גָּעִים" לְהִיּוֹת מְקַרְב לְצַדִּיק
 הָאֱמֵת, וְ"כִּמָּה גָּעִים" לְאַהֲב עוֹד יְהוּדִי, לְעוֹדְדוֹ
 וּלְשַׂמְחוֹ, וְרַק זֶה יָבִיא לָנוּ אֶת הַיְשׁוּעָה שְׁאֲנוּ
 מְצַפִּים לָהּ בְּכָל יוֹם, בְּכָל שָׁעָה וּבְכָל רֵגַע. אֲשֶׁרִי
 הַמְּחַכָּה, וְיִגִּיעַ לַיּוֹם הַמִּיחָל, שְׂיִתְגַּלֶּה אֵלֵינוּ
 הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֶצְמוֹ, וְיִשְׁרָה הַשָּׁלוֹם הָאֱמֵתִי
 בְּכָל הָעוֹלָם.

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׂבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!